

ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ για ΤΑ ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ
ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ εξετάσεις Γ' λυκείου ΕΠΑ.Λ.

ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Ποτέ, πια, πόλεμος!

Μετά τις οδυνηρές εμπειρίες του τελευταίου Παγκοσμίου Πολέμου, θα περίμενε κανείς πως θα αχρηστεύονταν όλα τα οπλικά συστήματα και θα σταματούσε κάθε προσπάθεια για κατασκευή νέων όπλων. Η αισιοδοξία ήταν πράγματι διάχυτη σε όλους, μόλις τελείωσε ο πόλεμος. Άλλωστε, το σύνθημα που επαναλάμβαναν όλοι ήταν "ποτέ, πια, πόλεμος". Όλα αυτά όμως γρήγορα ξεχάστηκαν και άρχισε ένας ξέφρενος ανταγωνισμός εξοπλισμών, κυρίως ανάμεσα στις Μεγάλες Δυνάμεις. Στον παράλογο αυτό χορό συμπαρασύρθηκαν και οι υπόλοιποι λαοί.

Έτσι, παρουσιάζεται σήμερα ο παραλογισμός να διατίθεται το μεγαλύτερο μέρος των πόρων της κάθε χώρας για την κατασκευή υπερσύγχρονων όπλων με καταστρεπτική δύναμη, την ώρα που μένουν άλυτα βασικά προβλήματα οικονομικής ανάπτυξης, παιδείας, περίθαλψης, προστασίας του περιβάλλοντος. Αν όμως τα ποσά που πηγαίνουν για τον πόλεμο διοχετεύονταν στη γεωργία, στην υγεία, στην εκπαίδευση, η όψη του πλανήτη μας θα άλλαζε άρδην. Θα μειώνονταν η φτώχεια, οι επιδημίες, ο αναλφαβητισμός.

Σήμερα η ανθρωπότητα ζει κάτω από την απειλή του πυρηνικού ολέθρου. Κάθε υπερδύναμη διαθέτει τέτοια οπλικά αποθέματα που θα μπορούσε να καταστρέψει αρκετές φορές τον πλανήτη μας. Και είναι βέβαιο ότι με τη σημερινή τεχνολογία ένας πόλεμος θα σήμαινε καταστροφή του ανθρωπίνου γένους. Σ' έναν τέτοιο πόλεμο δε θα υπάρξουν νικητές ή ηττημένοι, μόνο νεκροί.

Εκείνο που εντείνει τις ανησυχίες μας σήμερα, είναι το γεγονός ότι στα χέρια του ο άνθρωπος έχει δυνάμεις τέτοιες που δεν μπορούν να ελεγχθούν. Γνωρίζουμε ακόμα πως η περίπτωση κάποιου λάθους δεν είναι απίθανη και, το χειρότερο, δεν υπάρχει η δυνατότητα επανόρθωσής του. Λαμβάνοντας υπόψη μας τα δεδομένα της σύγχρονης πραγματικότητας, θα ήταν ίσως χρήσιμο να ανιχνεύσουμε γενικότερα το φαινόμενο του πολέμου, για να γίνει κατανοητή η επιτακτικότητα της αντιμετώπισης και αποτροπής του.

Ο πόλεμος είναι ο πιο συνήθης τρόπος επίλυσης των διαφόρων μεταξύ των λαών. Συνήθως οι ισχυρότεροι επιβάλλουν τη θέλησή τους και προωθούν τα συμφέροντά τους με τη χρήση των όπλων. Όποιοι λόγοι κι αν προβάλλονται για την κήρυξή του, αν ερευνησει κανείς βαθύτερα, θα διαπιστώσει πως ο μόνος πραγματικός λόγος είναι η απληστία του επιτιθέμενου. Τα αίτια είναι σχεδόν πάντα οικονομικά, όσο κι αν

e- ΕΚΦΡΑΣΗ- ΕΚΘΕΣΗ

εξωραϊζονται με ιδεολογικά συνθήματα.

Είναι γνωστό, φυσικά, σε όλους, ότι πρόκειται για το απόλυτο κακό. Σε μία σύρραξη θυσιάζονται χιλιάδες αθώοι άνθρωποι, προξενούνται ανυπολόγιστες υλικές ζημιές, καταστρέφονται όσα με πολύ μόχθο και χρόνο κατόρθωσε να δημιουργήσει ένας λαός.

Πρέπει να τονίσουμε ότι όλες αυτές οι πολεμικές δραστηριότητες δεν αποτελούν αναπόφευκτα χαρακτηριστικά της ανθρώπινης φύσης, αλλά απόρροιας της έλλειψης αποτελεσματικών θεσμών και σωστής οργάνωσης για την ειρηνική διευθέτηση των διακρατικών διαφορών. Πρέπει, επομένως, να γίνουν συνείδηση όλων, του κάθε ατόμου χωριστά, της κάθε κοινωνίας, της κάθε ηγεσίας, οι βαρύτερες συνέπειες -στην οικονομία, στην ηθική, στον πολιτισμό κ.λπ.- ενός πολέμου.

*Ο Άγγελος Μιχ. Μπαγιάτης είναι μαθητής στο ΓΕΛ Καρύστου.

ΠΗΓΗ: <http://www.matia.gr/egrapsan/arthra-meletes/irini-polemos.html>

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

A. 1. Να συντάξετε ένα κείμενο 80-100 λέξεων που θα συμπυκνώνει το περιεχόμενο του κειμένου.

(10 μονάδες)

A.2. “Σήμερα η ανθρωπότητα ζει κάτω από την απειλή του πυρηνικού ολέθρου.”: Να αναπτύξετε τη φράση σε 60-80 λέξεις.

(5 μονάδες)

B.1.Να γράψετε τις αντώνυμες των παρακάτω λέξεων και να σχηματίσετε προτάσεις με τα αντώνυμα αυτά: *ξεχάστηκαν, παραλογισμός, άρδην, ολέθρου, διευθέτηση.*

(5 μονάδες)

B.2. Να αναγνωρίσετε το είδος της σύνταξης (ενεργητική ή παθητική) και να τη μετατρέψετε στην αντίθετη τής.

Έτσι, παρουσιάζεται σήμερα ο παραλογισμός να διατίθεται το μεγαλύτερο μέρος των πόρων της κάθε χώρας για την κατασκευή υπερσύγχρονων όπλων με καταστρεπτική δύναμη.

(5 μονάδες)

B.3. Να εντοπίσετε τέσσερις διαρθρωτικές λέξεις που εξασφαλίζουν τη συνοχή του κειμένου και να πείτε τι δηλώνουν.

(5 μονάδες)

Γ. Σε μια επιστολή προς το Γενικό Γραμματέα του Ο.Η.Ε να εκφράσετε τους προβληματισμούς σας ως ενεργός/-ή πολίτης για τις αρνητικές συνέπειες του πολέμου. Στη συνέχεια να διερευνήσετε τρόπους με τους οποίους το σχολείο θα “διδάξει” στους νέους τα αγαθά της ειρήνης. (250-300 λέξεις)

(20 μονάδες)

ΤΑΣΟΣ ΛΕΙΒΑΔΙΤΗΣ

«Αν θέλεις να λέγεις άνθρωπος»

Αν θέλεις να λέγεις άνθρωπος
δεν θα πάψεις ούτε στιγμή ν' αγωνίζεσαι
για την ειρήνη και για το δίκιο.
Θα βγεις στους δρόμους, θα φωνάξεις
τα χείλη σου θα ματώσουν απ' τις φωνές
Το πρόσωπό σου θα ματώσει απ' τις σφαίρες
μα δε θα κάνεις ούτε βήμα πίσω.
Κάθε κραυγή σου θα 'ναι μια πετριά
στα τζάμια των πολεμοκάπηλων.
Κάθε χειρονομία σου θα 'ναι
για να γκρεμίζει την αδικία.
Δεν πρέπει ούτε στιγμή να υποχωρήσεις,
ούτε στιγμή να ξεχαστείς.
Είναι σκληρές οι μέρες που ζούμε.
Μια στιγμή αν ξεχαστείς,
αύριο οι άνθρωποι θα χάνονται
στη δίνη του πολέμου,
έτσι και σταματήσεις
για μια στιγμή να ονειρευτείς
εκατομμύρια ανθρώπινα όνειρα
θα γίνουν στάχτη απ' τις φωτιές.
Δεν έχεις καιρό, δεν έχεις καιρό για τον εαυτό σου
αν θέλεις να λέγεις άνθρωπος.
Αν θέλεις να λέγεις άνθρωπος
μπορεί να χρειαστεί και να πεθάνεις
για να ζήσουν οι άλλοι.
Θα πρέπει να μπορείς να θυσιάζεσαι
ένα οποιοδήποτε πρωινό.
Αν θέλεις να λέγεις άνθρωπος
θα πρέπει να μπορείς να στέκεσαι
μπρος στα ντουφέκια!"

[πηγή: Τάσος Λειβαδίτης, *Ποίηση*, Κέδρος, Αθήναι 21979, σ. 18-20/ απόσπασμα]

e- ΕΚΦΡΑΣΗ- ΕΚΘΕΣΗ

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

A.1. Ποιος μιλάει και σε ποιον απευθύνεται; Με ποιον σκοπό; (50-60 λέξεις)
(15 μονάδες)

B.1. Ποιον στίχο επαναλαμβάνει τακτικά ο ποιητής και για ποιον λόγο;
(7 μονάδες)

B.2. Να εντοπίσετε δύο εικόνες μέσα στο κείμενο και να τις αναλύσετε.
(8 μονάδες)

Γ. “Αν θες να λέγεσαι άνθρωπος” : Ποια πρέπει να είναι η στάση του σύγχρονου νέου απέναντι στον πόλεμο, αν θέλει να λέγεται άνθρωπος. Να εκφράσετε τη γνώμη σε ένα άρθρο που θα δημοσιευτεί στο διαδίκτυο. (100-150 λέξεις)
(20 μονάδες)